

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WNO.050.104.2024
3317289.14225315.11491711
Warszawa, 27-01-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Tomasza Głogowskiego w sprawie aktualnej sytuacji dotyczącej ochrony lasów w Polsce w kontekście protestów leśników - K10ZAP783, przedstawiam następujące informacje.

Czy Ministerstwo planuje zainicjować szerokiego pojętego dialogu społecznego, w którym udział wezmą wszystkie zainteresowane strony, w celu wypracowania kompromisowych rozwiązań, które będą uwzględniały zarówno potrzebę ochrony przyrody, jak i interesy sektora leśno-drzewnego?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska zainicjowało proces szeroko pojętego dialogu społecznego, czego przykładem jest Ogólnopolska Narada o Lasach. Ten wieloetapowy, oparty na merytorycznych argumentach proces od początku angażuje przedstawicieli wszystkich kluczowych interesariuszy - w tym Lasy Państwowe, branżę drzewną, ZUL, samorządy oraz stronę społeczną, przyrodniczą i naukowców

Inicjatywa ta służy transparentnemu wypracowaniu podstaw transformacji modelu polskiej gospodarki leśnej. W jej toku identyfikowane są ryzyka oraz potencjalne konsekwencje ekonomiczne i gospodarcze, jak również niezbędne działania osłonowe. Prowadzone działania, realizowane w szerokim horyzoncie czasowym, często muszą przybrać formę kompromisu, co wymaga wielu przemyśleń i analiz oraz opiniowania przez różne gremia i instytucje, w których głos z rozważą wstuchuje się kierownictwo resortu.

22-23 kwietnia 2024 r. odbyła się I edycja Ogólnopolskiej Narady o Lasach. Sformułowano na niej kierunki prac, realizowanych przez grupy robocze (tzw. podstoliki). Wypracowały one Wytoczne i Rekomendacje, zaprezentowane na II Ogólnopolskiej Naradzie o Lasach, która odbyła się 27-28 listopada 2024 r. i została poświęcona podsumowaniu działań I

edycji oraz zaplanowaniu działań na rok 2025. Wydarzenie to zgromadziło blisko ćwierć tysiąca uczestników.

Podczas II edycji Ogólnopolskiej Narady o Lasach, zaprezentowano także harmonogramy dla kluczowych działań dotyczących wzmocnienia ochrony lasów - wyznaczania starolasów, tworzenia nowych rezerwatów przyrody oraz lasów o wiodącej funkcji społecznej. Przedstawiono również plan ustanowienia lasów o wiodącej funkcji przyrodniczej i społecznej na 20% lasów Skarbu Państwa zarządzanych przez Lasy Państwowe, na których gospodarka leśna nie będzie ukierunkowana na cele produkcyjne.

Chciałbym podkreślić, że obecne Kierownictwo Ministerstwa Klimatu i Środowiska w najszerszym możliwym stopniu bierze pod uwagę stanowiska i opinie wszystkich grup interesariuszy. Nie oznacza to jednak prostego plebiscytu „za” lub „przeciw”. Dla podejmowanych decyzji istotniejsze są wyniki prac merytorycznych prowadzonych przez bardzo szeroką reprezentację interesariuszy.

Czy Ministerstwo przeprowadziło bądź zamierza przeprowadzić analizę skutków gospodarczych i społecznych moratorium oraz innych decyzji dotyczących ochrony lasów, aby wyjaśnić, że wszelkie działania są podejmowane z pełnym uwzględnieniem ich konsekwencji?

Należy zauważyć, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska podjęło szereg działań kompensacyjnych mających na celu wyrównanie przewidywanych potencjalnie negatywnych efektów, które mogą zostać wywołane przez wyłączenie z gospodarki leśnej drzewostanów cennych przyrodniczo i społecznie. Ministerstwo Klimatu i Środowiska rozumie potrzeby sektora drzewnego, dlatego już 23 stycznia 2024 r. Pani Minister Klimatu i Środowiska spotkała się z przedstawicielami przemysłu drzewnego. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju i Technologii, z wiceministrem Waldemarem Sługockim oraz członkowie stowarzyszeń Papierników Polskich, Producentów Płyt Drewnopochodnych, Przemysłu Tartaczno, Polskiej Izby Gospodarczej Przemysłu Drzewnego, Związku Polskie Okna i Drzwi, Ogólnopolskiego Związku Pracodawców Przemysłu Drzewnego, Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Producentów Mebli, Polskiego Komitetu Narodowego EPAL, firmy Stelmet, a także zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Było to pierwsze spotkanie, na którym goście zakomunikowali potrzeby przemysłu drzewnego.

15 marca br. ogłoszony został pakiet dla przemysłu, którego celem jest stworzenie warunków dla stabilnego rozwoju firm w tym sektorze, w obecnej sytuacji rynkowej. Pakiet dla przemysłu drzewnego obejmuje:

- zwiększenie procenta puli drewna przeznaczonego dla stałych, sprawdzonych klientów;

- większe premiowanie przy sprzedaży intensywności przerobu drewna – im bardziej korzystne dla gospodarki, zaawansowane (głębsze) wykorzystanie drewna, tym większa premia;
- oferowanie produktu drzewnego dostosowanego do potrzeb polskich nabywców, a nie zagranicznych np. z dalekiego wschodu;
- proklimatyczną lokalność – premię dla kupców przerabiających drewno bliżej miejsca pozyskania, aby uniknąć zbędnie generującego CO² nieracjonalnego transportu drewna;
- eliminację nieuczciwych kupujących przez efektywną kontrolę rzeczywistego sposobu i miejsca przerobu drewna. Przedsiębiorcy unikający kontroli nie otrzymają punktów;
- eliminację zjawiska sztucznego popytu na drewno;
- większą stabilność i pewniejszą przyszłość, łatwiejsze planowanie – wprowadzenie opcji półrocznej umowy na zakup drewna;
- transparentność sprzedaży drewna – pełną jawność nabywców i wartości umów, w tym deklaracji przerobu;
- uwolnienie dla przemysłu drewna pełnowartościowego, grubego, które dziś jest używane w energetyce (definiowanie kategorii drewna energetycznego);

Pakiet ten został stworzony na bazie licznych postulatów stowarzyszeń i organizacji zrzeszających przedsiębiorców branży drzewnej. Przed 2024 r. nie było takiej otwartości Ministerstwa Klimatu i Środowiska na dialog z przemysłem drzewnym, co przyznają sami przedsiębiorcy np. podczas prac komisji sejmowej. Przedstawiony pakiet wyznacza kierunek zmian, który obecnie przeformułowywany jest na konkretne wdrożenia. Szczegółowe rozwiązania zostaną wypracowane na dedykowanych spotkaniach z przedstawicielami przemysłu drzewnego, Lasów Państwowych oraz strony społecznej. Wśród nabywców drewna przeprowadzona została ankieta (przez Lasy Państwowe we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska), aby ostateczne rozwiązania wypracowane w dialogu precyzyjnie i konkretnie odpowiadały na ich potrzeby.

W trosce o sytuację przemysłu drzewnego w dniu 28 czerwca 2024 r. w siedzibie Dyrekcji Generalnej LP odbyło się spotkanie dotyczące możliwości ograniczenia eksportu drewna okrągłego z Polski poza granice UE. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Krajowej Administracji Skarbowej, Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, Najwyższej Izby Kontroli, Komendy Głównej Policji, Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego, Urzędu Dozoru Technicznego, Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A., Polskiej Izby Gospodarczej Przemysłu Drzewnego. Spotkanie potwierdziło złożony charakter zjawiska eksportu drewna, a dalszy postęp prac w zakresie wsparcia przemysłu drzewnego wymaga zaangażowania wielu resortów i instytucji. W styczniu bieżącego roku z inicjatywy Ministerstwa Klimatu i Środowiska rozpoczęły się prace grupy roboczej złożonej z

przedstawicieli MF, KAS oraz Lasów Państwowych celem przeprowadzenia dodatkowych analiz i podjęcia próby wspólnego wypracowania rozwiązań istniejącego problemu.

Przedstawiciele branży drzewnej są aktywnie włączani do różnych inicjatyw Ministerstwa Klimatu i Środowiska - w tym są członkami ministerialnego Zespołu ds. wzmocnienia ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie. Biorą oni również udział w Ogólnopolskiej Naradzie o Lasach.

Od kwietnia 2024 r. trwa wspomniana wcześniej Ogólnopolska Narada o Lasach. Jest to cykl spotkań mających na celu kontynuację procesu kompleksowej transformacji gospodarki leśnej i stanowi odpowiedź na potrzebę dialogu ze społeczeństwem na temat sposobu prowadzenia gospodarki leśnej. Odwołuje się również do najlepszych osiągnięć wielu pokoleń polskich leśników, przyrodników, naukowców i innych podmiotów. Podczas „prac stolikowych” identyfikowane są ryzyka oraz potencjalne skutki ekonomiczne i gospodarcze, niezbędne działania ograniczające negatywne skutki oraz działania osłonowe. Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi szereg spotkań mających na celu wypracowanie systemu poszerzającego horyzonty prac Zakładów Usług Leśnych.

Ponadto, Pani Paulina Hennig-Kloska Ministra Klimatu i Środowiska we współpracy z PGL Lasy Państwowe przedstawiła nowe zasady sprzedaży drewna oraz ogłosiła wsparcie proklimatycznej działalności poprzez wprowadzenie kryterium geografii zakupu.

Główne zmiany od 2025 r.:

- Sprzedaż dla przedsiębiorców dwa razy w roku;
- Zwiększenie udziału drewna w sprzedaży ofertowej (dla stałych odbiorców) do 75%;
- Ustalenie możliwości zakupów w sprzedaży ofertowej na 75% - proporcjonalnie do podziału puli ofertowej na główne formy sprzedaży;
- Możliwość wydłużania umów o dwa miesiące;
- Zachowanie tolerancji realizacji umów na poziomie -10%/+5%;
- Zwiększenie udziału kryteriów pozacenowych w ocenie ofert do 25%;
- Promocja przerobu drewna w kryterium udziału przerabianego drewna oraz kryterium głębokości przerobu;
- Obniżenie wagi kryterium ceny do 75% oraz umożliwienie uzyskania wyższych ocen przy niższym poziomie cen;
- Likwidacja puli energetycznej;
- Wsparcie proklimatycznej lokalności przez wprowadzenie kryterium geografii zakupu;
- Jawność wyników postępowań z poszanowaniem tajemnicy przedsiębiorców.

Celem nowych zasad jest wyeliminowanie mankamentów obecnych regulacji, aby lepiej odpowiadać na szeroko pojęte potrzeby gospodarcze przedsiębiorców. Nowe zasady mają na celu stworzenie sprawiedliwszego i dostosowanego do różnych potrzeb rynku systemu

sprzedaży. Wpłyną one pozytywnie na rozwój podmiotów gospodarczych zajmujących się faktycznym przerobem drewna oraz uwzględnią lokalną proklimatyczność prowadzenia ich działalności oraz będą miały korzystny wpływ na środowisko naturalne.

Należy ponadto wskazać, że moratorium zapobiega realnym stratom materialnym i finansowym. Z powodu prowadzenia gospodarki leśnej gminy górskie i podgórskie tracą zasoby wody pitnej, ponoszą koszty napraw dróg zniszczonych przez ciężarówki wywożące drewno, tracą walory krajobrazowe z powodu zrębów, osuwisk, uszkodzonych koryt rzek i potoków.

Zapobieganiu takim stratom ma służyć m.in. wyłączenie części lasów z intensywnego użytkowania rębego. Zachowanie sędziwych lasów na danym obszarze w długim okresie czasu sprzyja ochronie zasobów uważanych za kluczowe. Sprzyja ochronie źródeł, zasilaniu wód podziemnych oraz retencji wody w glebie. Poza wsiąkaniem glebowym wzrost powierzchni zalesionej w zlewni danej rzeki zwiększa intercepcję (zatrzymywanie wody na powierzchni roślin) i ewapotranspirację ważną w lokalnym obiegu wody. Wysoki stopień zalesienia zlewni nawet kilkukrotnie zmniejsza ekstremalne spływy powierzchniowe (w tym niebezpieczny spływ liniowy), stabilizuje sezonową zmienność spływów i zmniejsza szkody powodowane przez powodzie.

Stabilizujący wpływ lasów na obieg wody ma znaczenie na nizinach, ale przede wszystkim w górach. Hydrologia terenów górskich jest niezwykle wrażliwa i w znacznej mierze decyduje o uwodnieniu nie tylko lokalnych gmin, ale też sieci rzecznej kraju, w tym powstawaniu ewentualnych fal powodziowych.

Droga leśna w lasach ochronnych nadleśnictwa Lutowiska, RDLP Krosno (Fot. Archiwum MKiŚ)

Czy Ministerstwo planuje bieżącą kontrolę finansową poszczególnych jednostek Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, aby nie dopuścić do nadużyć jakie miały miejsce w poprzednich latach?

Należy podkreślić, że zwiększenie przejrzystości i odpowiedzialności zarządzania lasami jest przedmiotem troski i aktualnych działań Ministra Klimatu i Środowiska. Demokratyczną kontrolę (w ramach nadzoru) nad Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe realizuje minister właściwy do spraw środowiska (art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Dz.U. z 2024 r. poz. 530). Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o lasach, Rada Ministrów przedkłada Sejmowi informację o stanie lasów oraz o realizacji krajowego programu zwiększania lesistości. Ponadto, posłowie i senatorowie mają możliwość przeprowadzania interwencji w jednostkach organizacyjnych PGL Lasy Państwowe. Tym samym istnieją mechanizmy wpływu czynników demokratycznych na działalność PGL Lasy Państwowe.

Tym niemniej, wprowadzane zmiany normatywne będą ukierunkowane na ustawowe zagwarantowanie pełnej transparentności działań Lasów Państwowych, w tym w sferze finansowej. Potrzeby w tym zakresie są internalizowane przez aktualne kierownictwo PGL Lasy Państwowe, czego wyrazem jest np. to, że od kwietnia 2024 r. nadleśnictwa publikują informację na temat środków przekazywanych na cele społecznie użyteczne i każdy może sprawdzić te dane w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożała
Podsekretarz Stanu
Podsekretarz Stanu Mikołaj Dorożała
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów